

Informe sobre o aplicación do réxime de distancias das novas explotacións gandeiras establecidas no artigo 39.g) da Lei 2/2016, do 10 de febreiro, do solo de Galicia (Concello de Xermade, Expediente XCP-26/042)

ANTECEDENTES

ÚNICO.- O 06.08.2026 tivo entrada no Rexistro Xeral da Xunta de Galicia (Núm. 2026/2324501) oficio asinado polo alcalde do Concello de Xermade no que formula a seguinte consulta á Xunta Consultiva en Materia de Ordenación do Territorio e Urbanismo, en relación ao punto de referencia para o cómputo do réxime de distancias previsto no artigo 39.g) da Lei 2/2016, do 10 de febreiro, do solo de Galicia:

"O artigo 62 do RLSG, establece no seu apartado 1 que "as novas explotacións gandeiras sen base territorial non poderán situarse a unha distancia inferior a 500 metros dos núcleos rurais ou urbanos e a 100 metros da vivenda máis próxima, agás que o planeamento municipal motive, atendendo ás circunstancias propias do territorio, outras distancias diferentes, sempre salvagardando a calidade ambiental do contorno. Cando se trate de novas explotacións con base territorial, a distancia mínima aos asentamentos de poboación e á vivenda máis próxima será de 100 metros.

A distancia á vivenda non será tida en conta se esta e a explotación son do mesmo titular (artigo 39.g) da LSG)."

Este artigo non concreta o punto a partir do cal se miden os 100 metros, podéndose dar o caso de explotacións gandeiras con base territorial que queren utilizar toda a parcela para un aproveitamento de pastoreo dos animais da explotación, construíndo ademais edificacións nas que se aloxen os animais para resgardarse das inclemencias meteorolóxicas. Esta casuística dáse especialmente nas explotacións vacúns de carne nas que os animais non están estabulados e utilizan a totalidade da parcela para desenvolver a actividade gandeira con base territorial.

Neste caso, dende onde se miden os 100 metros: dende as edificacións a realizar na explotación ou dende o límite das parcelas nas que os animais están ceibos pastando? [...]

Polo exposto, solicítase informe respecto da seguinte cuestión:

¿Cal é o punto de referencia para o cómputo das distancias indicadas no artigo 39.g) da LSG e o artigo 62.1 do RLSG no que se debe respectar 100 metros dos asentamentos de poboación e á vivenda máis próxima: dende a parcela na que se desenvolve o pastoreo dos animais ou dende as edificacións a construír que serven de apoio á explotación gandeira?"

CONSIDERACIÓNS XURÍDICAS

PRIMEIRA.- Segundo o disposto no artigo 2.1.b) do Decreto 36/2022, do 10 de marzo, polo que se crea e regula a Xunta Consultiva en Materia de Ordenación do Territorio e Urbanismo, correspóndelle a este órgano consultivo a emisión de informes sobre a aplicación e interpretación da normativa vixente en materia de ordenación do territorio



e urbanismo que sometan á súa consideración as entidades que figuran no seu artigo 15, entre as que se atopan as entidades locais de Galicia.

SEGUNDA.- O Concello de Xermade conta con Plan xeral de ordenación municipal (PXOM) aprobado definitivamente o 29.04.2003, publicado no Diario Oficial de Galicia do 26.06.2003, e publicada a súa normativa no Boletín Oficial da Provincia de Lugo do 28.05.2003.

A disposición transitoria primeira da Lei 2/2016, do 10 de febreiro, do solo de Galicia (LSG), relativa ao réxime aplicable aos municipios con planeamento non adaptado e aos municipios sen planeamento, sinala no seu apartado segundo o seguinte:

"1. O planeamento aprobado definitivamente con anterioridade á entrada en vigor desta lei e adaptado á Lei 9/2002, do 30 de decembro, de ordenación urbanística e protección do medio rural de Galicia, conservará a súa vixencia ata a súa revisión ou adaptación a ela, consonte as seguintes regras: [...]"

d) Ao solo rústico, aplicaráselle o disposto nesta lei para o solo rústico".

En consecuencia, ao solo rústico do Concello de Xermade aplicaráselle directamente o réxime do solo rústico previsto na LSG e na súa normativa de desenvolvemento, nomeadamente o Regulamento da LSG, aprobado polo *Decreto 143/2016, do 22 de setembro* (RLSG).

TERCEIRA.- A consulta municipal refírese ao punto de referencia para o cómputo das distancias mínimas establecidas no artigo 39.g) da LSG e 62.1 RLSG que deben respectar as novas explotacións gandeiras con base territorial.

Con carácter previo á análise da cuestión formulada, cómpre traer a colación o marco normativo aplicable. Así, a LSG establece como uso admisible en solo rústico no seu artigo 35.1.h) as construcións e instalacións destinadas ao apoio da gandaría extensiva e intensiva, granxas, currais domésticos e establecementos en que se aloxen, manteñan ou críen animais, e instalacións apícolas.

As condicións xerais das edificacións destinadas a estas actividades veñen recollidas no artigo 39 da LSG, regulándose en concreto no seu apartado g) as distancias as que se deben situar as novas explotacións gandeiras. Este artigo foi desenvolto polos artigos 59 a 62 do RLSG e, nomeadamente, no que se refire ás distancias ás explotacións gandeiras, o artigo 62 do RLSG sinala:

"1. As novas explotacións gandeiras sen base territorial non poderán situarse a una distancia inferior a 500 metros dos núcleos rurais ou urbanos e a 100 metros da vivenda máis próxima, agás que o planeamento municipal motive, atendendo as circunstancias propias do territorio, outras distancias diferentes, sempre salvaguardando a calidade ambientais do contorno. Cando se trate de novas explotacións con base territorial, a distancia mínima aos asentamentos de poboación e á vivenda máis próxima será de 100 metros."



A distancia á vivenda non será tida en conta se esta e a explotación son do mesmo titular (artigo 39.g) da LSG).

2. Para os efectos da Lei 2/2016, do 10 de febreiro, e deste regulamento, considérase explotación gandeira a unidade técnico-económica caracterizada pola existencia dunhas instalacións e un conxunto de animais, así como outros bens que, organizados polo seu titular, sirvan para a cría, produción e reprodución de animais e a obtención de produtos gandeiros ou prestación de servizos complementarios (artigo 39.g) da LSG).

3.- O previsto neste artigo enténdese sen prexuízo do previsto na lexislación sectorial que resulte de aplicación. "

Do exposto se deriva que nas novas explotacións gandeiras con base territorial, a referencia do cómputo da distancia refírese aos "asentamentos de poboación" e a "vivenda máis próxima".

Para acoutar o concepto de asentamento de poboación, podemos acudir ao artigo 23 da LSG, que sinala:

"Constitúen o solo de núcleo rural as áreas do territorio que serven de soporte a un asentamento de poboación singularizado, identificable e diferenciado administrativamente nos censos e padróns oficiais que o planeamento defina e delimite tendo en conta o número de edificacións, a densidade das vivendas, o seu grao de consolidación pola edificación e, de ser o caso, a tipoloxía tradicional da súa armazón e das edificacións existentes nel".

O artigo 16 da LSG establece que os plans xerais e plans básicos clasificarán como solos urbanos os terreos integrados na malla urbana existentes, sempre que reuniran algún dos requisitos recollidos nos citados artigos.

Á vista dos citados artigos, e dado que as dúas clases de solo deben estar delimitados polos instrumentos de planeamento, aos efectos de aplicación dos artigos 39 da LSG e do 62 do RLSG, considérase núcleo rural e urbano, respectivamente, o solo delimitado como tal no planeamento respectivo.

Polo tanto, no caso de asentamentos de poboación que se atopen formalmente delimitados, a referencia ao cómputo da distancia farase en relación á dita delimitación.

En todo caso, respecto das vivendas non incluídas nunha delimitación formal, resulta de aplicación a esixencia dunha distancia mínima de 100 metros á vivenda máis próxima.

Con respecto á medición das distancias, enténdese como distancias mínimas as proxectadas sobre plano horizontal, debendo considerarse como punto para determinar a mesma a alínea que no planeamento respectivo delimita o núcleo rural ou o solo urbano.

No referido ao punto de referencia para efectuar o cómputo, nas explotacións con base territorial deberá terse en conta a natureza da explotación e as condicións e alcance do



criterio do pasto exterior, polo que podería resultar esixible o cómputo dende o límite da parcela onde se sitúa a explotación.

En conclusión, dende o punto de vista urbanístico, enténdese que serán os peches situados no límite das parcelas os puntos de referencia para o cómputo das distancias indicadas, debendo respectarse unha distancia de 100 metros aos asentamentos de poboación e á vivenda máis próxima, con independencia da ubicación das instalacións ou edificacións da explotación gandeira.

Por último, convén suñar que dende un punto de vista estritamente urbanístico resultarán de aplicación as distancias contempladas no dito artigo 62 do RLSG, mais haberá que atender ás previsións que podan determinarse noutras normas sectoriais que puidesen resultar aplicables, de conformidade co disposto no artigo 62.3 do RLSG que sinala *"o previsto neste artigo enténdese sen prexuízo do previsto na lexislación sectorial que resulte de aplicación"*.

CUARTA.- A actuación pretendida, de acordo co establecido na LSG, é obxecto de título habilitante municipal, sendo competencia exclusiva do concello conceder o citado título, de acordo co establecido no artigo 25.2. a) *Lei 7/1985, do 2 de abril, reguladora das bases do réxime local* e o artigo 12.1 da LSG.

Para tal efecto e, de conformidade co establecido no artigo 143.2 da LSG, a competencia para outorgar licenzas correspóndelles aos municipios, segundo o procedemento previsto na lexislación de réxime local, debendo as mesmas outorgarse de acordo coas previsións da lexislación e o planeamento urbanísticos (artigo 350.1 do RLSG) e correspondendo ao concello valorar na tramitación do correspondente expediente de outorgamento da licenza urbanística municipal, e á vista do proxecto e documentación que conta no mesmo, se a actuación prevista e para a que se solicita a licenza, pode ter encaixe no artigo 39 da LSG.

CONCLUSIÓNS

1.- Nas novas explotacións gandeiras con base territorial deberá terse en conta a natureza da explotación e as condicións e alcance do criterio do pasto exterior aos efectos de determinar o punto de referencia para efectuar o cómputo das distancias mínimas previstas no artigo 39.g) da LSG e 61.2 do RLSG, podendo resultar esixible o cómputo dende o límite da parcela onde se sitúa a explotación.

2.- A tal efecto e dende o punto de vista urbanístico, enténdese que serán os peches situados no límite das parcelas os puntos de referencia para o cómputo das distancias indicadas, debendo respectarse unha distancia de 100 metros aos asentamentos de poboación e á vivenda máis próxima, con independencia da localización das instalacións ou edificacións da explotación gandeira.

O que se informa aos efectos oportunos, facendo constar que, de conformidade co disposto no artigo 16 do *Decreto 36/2022, do 10 de marzo*, este informe non é vinculante, pero ten carácter interpretativo da norma ou situación obxecto de exame e aplicación.

